

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI**

A.QODIRIY NOMIDAGI JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

**5111800 - Maktabgacha ta'lismi bakalavriat
ta'lim yo'nalishi bitiruvchilari uchun mutaxassislik
fanlardan**

**YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI
DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 - Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	110000 - Pedagogika
Ta'lim yo'nalishi:	5111800 - Maktabgacha ta'lim

JIZZAX

Ushbu dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lif vazirligining 2009-yil 22-maydagi 160-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lif muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risida NIZOM" (hozirga qadar mazkur Nizomga bir necha bor o'zgartirishlar kiritilgan bo'lib, 2021-yil 16-noyabrda ro'yxatdan o'tkazilgan, ro'yxat raqami 1963-3 buyrug'i)ga asosan ishlab chiqildi.

Mutaxassis chiqaruvchi Maktabgacha ta'lif metodikasi kafedrasini bo'lib, dastur Maktabgacha ta'lif metodikasi kafedrasining 202__-yil ____-dagi ____-yig'ilishida muhokama qilingan hamda Maktabgacha ta'lif fakultetining 202__-yil ____-dagi ____-sonli yig'ilishida tasdiqlangan. Institut kengashining 202__-yil ____-dagi ____-sonli yig'ilishida tasdiqlangan.

Tuzuvchilar: Z.Z.Yaxshiyeva Maktabgacha ta'lif fakul'teti dekani, k.f.d.prof.

X.A.Meliyev	Maktabgacha ta'lif metodikasi kafedrasi mudiri, professori
G.Kushakova	Maktabgacha ta'lif metodikasi kafedrasi dotsenti
M.Usmanova	Maktabgacha ta'lif metodikasi kafedrasi katta o'qituvchisi
X.Raxmonqulova	Maktabgacha ta'lif metodikasi kafedrasi o'qituvchisi

Taqrizchilar:

A.Meliboyev	Jizzax VPKQTMOHM dotsenti
N.Kushvaktov	Umumiy pedagogika kafedrasi mudiri, p.f.n., dotsent

KIRISH

Mazkur dastur 5111800-“ Maktabgacha ta’lim” bakalavriat ta’lim yo‘nalishi bitiruvchilarining uch yil mobaynida ixtisoslik fanlarini o‘qib o‘zlashtirganlik darajasini aniqlash uchun o‘tkaziladigan Yakuniy Davlat Attestatsiyasi sinovlari bo‘yicha ishlab chiqilgan.

2021/2022 o‘quv yilida bitiruvchilarda O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligining 2018-yil 25-avgustda 744-son bilan tasdiqlangan o‘quv rejasidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan o‘tkaziladi.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI O‘TKAZILADIGAN FANLAR TARKIBI:

1. Maktabgacha pedagogika (majburiy fanlari)
2. Bolalar nutqini o‘stirish (majburiy fanlari)
3. Matematik tasavvurlarni shakllantirish (majburiy fanlari)

“Maktabgacha pedagogika” O‘QUV FANI BO‘YICHA

Maktabgacha pedagogika fanining mazmuni

Maktabgacha ta’limning asosiy tamoyillari, maktabgacha ta’lim pedagogikasiga qo‘yiladigan asosiy talablar, maktabgacha ta’limning mazmuni, ilmiy-tadqiqot metodlari, maktabgacha yoshdagi bolalarga aqliy tarbiya berish, maktabgacha yoshdagi bolalarni axloqiy, jismoniy va estetik tarbiyalash, maktabgacha ta’limning uzviyligi va uzuksizligi, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida va oilada tarbiya jarayonini tashkil etish malakalariga ega bo‘lishi kerak.

Maktabgacha pedagogika kursini maqsadi:

Maktabgacha yoshdagi bolalarni har tomonlama rivojlantirish tamoyillari, unga qo‘yilgan talablar, bolalarga ta’lim-tarbiya berish va ularni rivojlantirish muammolari, ularda o‘z fikrini erkin bayon eta olish , to‘g‘ri ovqatlanish, o‘z-o‘zini anglash va muxofaza qilish, yoshga doir zaruriy bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi, barkamol avlod tarbiyasini to‘g‘ri shakllantirish yo‘llari va samarali usullarini mohirona qo‘llash, bolalarda tengdoshlari bilan aloqa o‘rnata olish, axloqiy, estetik, ekologik, xuquqiy va ijtimoiy bilimlarni egallashiga pedagogik jixatdan to‘g‘ri tashkil etilgan muxitni yaratib bera olish masalalari haqida talabalarga har tomonlama bilimlar berish.

Maktabgacha pedagogika fanining vazifalari:

maktabgacha ta’limning ta’lim tizimida tutgan o‘rni, maktabgacha ta’lim bo‘yicha kasbiy faoliyatning umumiyl tamoyillari, maktabgacha pedagogikaning pedagogika nazariyasi va tarixi fani bilan uzviyligi, maktabgacha

pedagogikaning rivojlanish tamoyillari to'g'risida, mактабгача педагогика тарихи, О'zbekiston Respublikasida мактабгача та'lim ташкilotлари тизимини билиши kerak;

- мактабгача педагогиканинг назариy va amaliy bilimlarini egallash, мактабгача та'lim ташкilotларida bolalarga aqliy, axloqiy, jismoniy va estetik tarbiya berish, мактабгача педагогикадан o'z kasbiy faoliyatini rejalashtirish bo'yicha ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak;

Maktabgacha pedagogika fanidan savollar:

1. Maktabgacha pedagogikaning nazariy va milliy asoslari.
2. Bolalarni mактабга tayyorlashda aqliy tarbiyaning roli.
3. Shaxs kamolotiga ta'sir etuvchi omillar.
4. O'zbekiston Respublikasida Xalq ta'limi tizimi va uning turlari.
5. Maktabgacha yoshdagи bola shaxsini barkomol qilib tarbiyalash.
6. Aqliy ta'lim tushunchasiga ta'rif.
7. Maktabgacha pedagogika fanining tadqiqot metodlari.
8. Sog'lom bola tarbiyasining mazmuni va vazifalari.
9. Respublika maktabgacha ta'lim boshqarmasining asosiy vazifalari.
10. Kadrlar tayyorlash milliy dasturini sifat bosqichida maktabgacha ta'limning roli.
11. Jismoniy tarbiyaning pedagogik-ilmiy asoslari.
12. Pedagogik jarayonni rejalashtirish.
13. Bolaning ruxiy taraqqiyotida ta'lim - tarbiyaning etakchi roli.
14. Maktabgacha tarbiya xodimlarini tayyorlash tizimi.
15. Aqliy tarbiyaning vazifalari.
16. Maktabgacha tarbiya davrini yosh bosqichlariga bo'lismi va ularni ruxiy taraqqiyotidagi roli.
17. Aqliy tarbiya va ta'lim tushunchasining mazmuni.
18. Pedagogik kengash va uni o'tkazish metodikasi
19. Bolalarni aqliy tarbiyalash va ularga ta'lim berishning nazariy asoslari
20. Bolalar bog'chasining oila bilan ishlash shakllari.
21. Tekshirish turlari va unga nazoratchining tayyorgarligi.
22. Aqliy tarbiya va ta'lim metodlari
23. Maktabgacha ta'lim muassasasida o'yin, o'yin turlari.
24. Davlatga qarashli bo'limgan maktabgacha muassasa to'g'risidagi Nizomning ahamiyati, mohiyati.
25. Aqliy tarbiyaning vazifalari
26. Mashg'ulot-bolalarga ta'lim berish shakli.
27. Bola tarbiyasida oilaning o'mi.

28. Sensor tarbiya.
29. Pedagogik jarayonni rejalashtirish.
30. Metodik birlashmalaming maqsadi, mazmuni va shakllari.
31. Ekskursiya-ta'lim berish shakli.
32. Tayyorlov guruhida olib boriladigan ishlar.
33. Xalq ta'limi bo'limlari nazoratchisining huquqiy vazifalari.
34. Ta'lim to'g'risidagi qonunning maqsadi va vazifalari.
35. Maktabgacha yoshdagи bolalarni axloqiy tarbiyalash asoslari.
36. Bolalarmi maktabga tayyorlash vazifalari.
37. Axloqiy tarbiyaning vazifasi, mazmuni, prinsiplari.
38. Bolalar bog'chasining oila bilan ishslash shakllari.
39. Maktabgacha ta'limni moliyaviy ta'minlashda mudiraning roli.
40. Maktabgacha ta'lim muassasalariga metodik jihatdan rahbarlik.
41. Bolalar bog'chasida axloqiy tarbiya vositalari.
42. Bolalar bog'chasi va oila.
43. Bolani jamoada va jamoa orqali tarbiyalash.
44. Katta tarbiyachining ish vazifalari va unga qo'yiladigan talablar.
45. Pedagogik jarayonni rejalashtirish.
46. O'zbekiston Respublikasining Vazirlar Maxkamasining ta'lim to'g'risidagi vakolatlarini izoxlang.
47. Vatanga muxabbal va baynalminalchilik tarbiyasi.
48. Kunning birinchi va ikkinchi yarmida bola xayotini tashkil etish.
49. Kadrlar tayyorlash Milliy dasturining maqsad va vazifalarini yoriting.
50. Mexnat tarbiyasi
51. Maktabgacha ta'lim muassasalarining turlari.
52. O'zbekistonda ijtimoiy maktabgacha tarbiyani tashkil etish va rivojlanish bosqichlari.
53. Bolalar mexnatini o'ziga xos tomonlari va tarbiyaviy axamiyati.
54. Kun tartibini tashkil etish metodikasi.
55. MTTda mexnat tarbiyasining vazifalari va mazmuni.
56. Pedagogik jarayonni rejalashtirish.
57. O'z ustida ishslashni tashkil etish.
58. Mudira maktabgacha ta'lim muassasasining raxbari.Unga qo'yiladigan talablar.
59. Estetik tarbiyaning vazifalari, mazmuni va metodlari
60. «Ikk qadam» dasturiga muvofiq bolalarmi rivojlantirish va maktabga tayyorlash yo'nalishlari.

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. Yusupova P. Maktabgacha tarbiya pedagogikasi. T.: O'qituvchi. 1993.
2. Xasanboeva O.U. va boshq. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. T.: Ilm ziyo. 2006.
3. Sh.A.Sodiqova "Maktabgacha pedagogika", "Tafakkur sarchashmalari" T.: 2013 y.
4. N.M.Kayumova "Maktabgacha pedagogika". "TDPU" nashriyoti T.: 2013 y.

Qo'shimcha adabiyotlar

5. Mirziyoyev Sh.M. "Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligi garovi" mavzusidagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdag'i ma'ruzasi. – T.: "O'zbekiston", 2017. – 48 b.
6. Sh.M.Mirziyoyev Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – T.: "O'zbekiston". – 2017.– 102b.
7. Sh.M.Mirziyoyev Buyuk kelajagimizni mard va oljanob halqimiz bilan birga quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. – 488 b.
8. Sh. M. Mirziyoyev 7 fevral 2017 yil kuni "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947 sonli farmonni
9. Sh.M. Mirziyoyevning "2017-2021-yillarda Maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori. T.: -2016y.29-dekabr
10. "Bolangiz maktabga tayyormi?" metodik qo'llanma. T., 2001.
11. F.Qodirova, Sh.Toshpo'latova, M.A'zamova. "Maktabgacha pedagogika".-T., "Ma'naviyat". 2013
12. Sh.Shodmonova. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. fan va texnologiya. -T:, 2008.

Internet saytlarii

13. www.tdpu.uz
14. www.pedagog.uz
15. www.Ziyonet.uz
16. www.edu.uz
17. tdpu-INTRANET.Ped

“Bolalar nutqini o‘stirish” FANI BO’YICHA

BOLALAR NUTQINI O‘STIRISH FANINING MAZMUNI FANI **Bolalarni nutq va tilga o‘rgatishda qo‘yilgan davlat talablari.**

Bolalar nutqini o‘stirishning predmeti maqsadi va vazifalari. Bolalar nutqini rivojlatirishning tashkiliy pedagogik va metodik ishlari. Tarbiyachining ifodali o‘qishiga qo‘yilgan talablar. Ta’lim muassasalarida nutqni rivojlantirish dasturini amalga oshirish vositalari. Maktabgacha katta yoshdagi bolalar nutqini o‘stirishning vazifalari, metodlari va vositalari. Maktabgacha yoshdagi bola nutqning grammatik to‘g‘riligini shakllantirish. Muloqot vositalari. Katta yoshdagi bolalar bilan muloqoti. Tarbiyachining nutq madaniyati va kommunikativ mahorati. Maktabgacha katta yoshdagi bolalar uchun mashg‘ulotlar ishlanmasi. “Ilk qadam” davlat dasturi. Dialogik nutqni o‘stirish. Bolalarda ravon nutqini shakllantirishning nazariy asoslari. Monologik nutqni shakillantirishning nazariy asoslari. Monologik nutqni shakllantirish usullari. Turli yosh bosqichlarida monologik nutqni o‘qitish ishining mazmuni va uning vazifalari. Qayta hikoya qilishni o‘rgatish metodikasi. Hikoya qilib berishga o‘rgatish.

Maktabgacha yoshdagi bolalaming nutqini rivojlantirishning asosiy vazifalari.

Maktabgacha tarbiya muassasasida nutqini rivojlantirishga doir ishlar tizimi. Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqini rivojlantirish qonuniylatlari. Maktabgacha tarbiya muassasalari va oilada metodik ishlar olib borish. Maktabgacha ta’lim muassasasining ota-onalar bilan hamkorlikdagi ishining mazmuni, shakl va usullari. Bolalarning nutq madniyatini o‘sishida oilaning o‘rni. Nutqning tovush madniyatiga doir ishlar.

Nutq tovush madniyatini tarbiyalash.

Badiy adabiyotlr bilan tanishtirish, drama janridagi asarlar bilan tanishtirish. Bolalarni ifodali sh’er yodlashga o‘rgatish. Rasmlarga qarab hikoyalar tuzish.

Lug‘at mohiyati, mazniuni va vazifalari.

Lug‘at ishining metod va usullari. Tovush tizimi, lug‘at boyligini o‘stirish. Bolalarda lug‘atni shakllantirishga doir mashg‘uiotlar turlari. Grammatik ko‘nikmalami shakllantirish usullari va yo’llari, Maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatik qurilishni shakllantirishning aliamiyati. Grammatik ko‘nikmalami shakllantirish usullari va yo’llari.

BOLALAR NUTQINI FANIDAN SAVOLLAR

1. Bolalarda to‘g‘ri talaffuz ko‘nikmalarini shakllantirish borasidagi vazifalarni tavsiflab bering.
2. Ovoz ustidagi ishlami amalga oshirish usullari
3. MTT da bolalarga tilni o‘qitishdagi asosiy vazifalari.
4. Maktabgacha yoshidagi bolalarni tiiga ukitish jarayonida tarbiyachining pedagogik maxorati axamiyatini tavsiflab bering.
5. “Bolalaming nutqni tinglash qobiliyatini rivojlantirishga doir ishlar mazmuni
6. Tarbiyachi bolalarga so‘zlashish nutqini o‘rgatish mashg‘ulotlaridan ish turlari.
7. Bolalarda to‘g‘ri talaffuz ko‘nikmalarini shakllantirish borasidagi vazifalarni tavsiflab bering.
8. Monologik nutq va unga qo‘yilgan talablar
9. Bolalarga ravon nutqni o‘rgatish.
10. MTT da utkaziladigan mashg‘ulotlarida lug‘at bilan ishslashning mazmuni.
- 11 .Ilk yoshda bolalar nutkini rivojlantirishning asosiy xususiyati.
12. Bolalami monologik nutkqa o‘rgatish metodlari
13. Ravon nutqning turlari, maqsad va vazifalari.
14. Dialogik nutqqa o‘rgatish yo‘l yo‘riqlari.
15. Lug‘at bilan ishslash tamoyillari.
16. Lug‘at ishi mazmuni va vazifalari.
17. Bolalar o‘rganilayotgan tilda talaffuz ko‘nikmalarini o‘zlashtirish jarayonida tovush tizimlari o‘rtasidagi farq natijasida qyinchiliklarga duch keladilar.
18. MTTda lug‘at ishlarining mohiyati nimalardan iborat
19. Nutqni rivojlantirishda ta’limning o‘mi va ahamiyati to‘g‘risida
20. Grammatika tildagi qanday xususiyatlami o‘rganadi
21. Nutqning fikrni rasmiy lashtirish, uni moddiy ifodalash kabi vazifalarini tavsiflab bering
- 22 .2-bosqichda (3 yoshdan 5 yoshgacha) qo‘llaniladigan ishlar turlarini tavsiflab bering.
23. Bola tilning garmmatik tuzilmasini asta-sekin egallashi.
24. Nutqiy ta’limdato‘g‘ri talaffuzning o‘mi
25. Bola hayotida talaffuzni o‘rgatishning o‘mi
26. Bolalar tilining garmmatik tuzilishini egallashida kurgazmali namoyish etish va ko‘rgazmaviylikning turli shakllarini tavsiflab bering.

27. Bolalarning lug‘atni egallash jarayoni qanday xususiyatlarga ega
28. Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqni o‘zlashtirish bosqichlarini aniq misollar yordamida tavsiflab bering.
29. Bolalarda monologik va diologik nutqni rivojlanishi.
30. Fonetik toifalarni aytib bering. Har bir fonetik toifaga misollar keltiring.
31. Maktabgacha yoshdagi bolaning grammatik asoslaming egallahga qo‘yiladigan talablar.
32. Nutqni mazmun jihatdan rivojlantirishning asosiy shartlarini tavsiflab bering.
- 33 . Diksiya va orfoepiya ustidagi ishlar
34. Maktabgacha yoshdagi bolalarga o‘qitishning asosiy vazifalarini aytib bering.
35. Bolalarni hikoya to‘qishga o‘rgatish
36. MTT da utkaziladigan mashg‘ulotlarida lug‘at bilan ishslashning mazmuni.
37. Bolalar o‘rganilayotgan tilda talaffuz ko‘nikmalarini o‘zlashtirish jarayonida tovush tizimlari o‘rtasidagi farq natijasida qyinchiliklarga duch keladilar.
38. MTTda lug‘at ishlarining mohiyati nimalardan iborat
39. Nutqni rivojlantirishda ta’limning o‘mi va ahamiyati to‘g‘risida
40. Grammatika tildagi qanday xususiyatlami o‘rganadi
41. Nutqning fikrni rasmiylashtirish, uni moddiy ifodalash kabi vazifalarini tavsiflab bering
- 42 .2-bosqichda (3 yoshdan 5 yoshgacha) qo‘llaniladigan ishlar turlarini tavsiflab bering.
43. Bola tilning garmmatik tuzilmasini asta-sekin egallashi.
44. Nutqiy ta’limdato‘g‘ri talaffuzning o‘mi
45. Bola hayotida talaffuzni o‘rgatishning o‘mi
46. Bolalar tilining garmmatik tuzilishini egallahshida kurgazmali namoyish etish va ko‘rgazmaviylikning turli shakllarini tavsiflab bering.
47. Ilk yoshda bolalar nutqini rivojlantirishning asosiy xususiyati.
48. Bolalarni monologik nutqqa o‘rgatish metodlai.
49. ravon nutqning turlari, maqsad va vazifalari.
50. Dialogik nutqqa o‘rgatish yo‘l yo‘riqlari.

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. F.R.Qodirova Bolalar nutqini rivojlantirish nazariyasi va metodikasi ruhiy omillari. T.: "ISTIQLOL", 2006 y.
2. F.R.Qodirova Bolalarni chet tilga o'rgatish nazariyasi va metodikasi. T.: "Sano-standart" 2009 y.
3. S.Q.Shodiyeva "O'rta guruh bolalari nutqini o'stirish" o'quv qo'llanma T.: "O'qituvchi" 1993 yil.
4. D.R. Babayeva "Nutq o'stirish metodikasi" T.: Fan va texnalogiyalar 2009 yil.
5. D.R.Babayeva "Nutq o'stirish nazariyasi va metodikasi" o'quv qo'llanma TDPU 2016 yil.
6. D.R.Babayeva "Nutq o'stirish nazariyasi va metodikasi" Darslik TDPU 2018yil.
7. Edited by Mary Rafferty "A brief review of approaches to oral language development" USA 2014

Qo'shimcha adabiyotlar:

8. Mirziyoyev Sh.M. "Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligi garovi" mavzusidagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdag'i ma'ruzasi. – T.: "O'zbekiston", 2017. – 48 b.
9. Sh.M. Mirziyoyev Buyuk kelajagimizni mard va olajanob halqimiz bilan birga quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. – 488 b.
10. Sh. M. Mirziyoyev 7 fevral 2017 yil kuni "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947 sonli farmonni
12. Sh.M. Mirziyoyevning "2017-2021-yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori. T.: -2016y. 29-dekabr
13. F.R.Qodirova «Nutq o'stirish metodikasi» O'UM T.;2012 y. (elektron)
15. M. Asqarova "Kichik yoshdagi bolalar nutqini o'stirish" T.;- "O'zbekiston" 2001 y.
16. R.M. Qodirova Maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirishning ruhiy omillari. -Sariog'och. 1998 y.
20. Xrestomatiya po teorii i metodike razvitiya rechi detey doshkolnogo vozrasta. / Sost. M. M. Alekseeva, V.I.Yashina. – M., 1999 y.

Internet saytlarii

21. www.tdpu.uz
22. www.pedagog.uz
23. www.Ziyonet.uz
24. www.edu.uz
25. www.INTRANET.Ped

“Matematik tasavvurlarni shakllantirish” FANI BO‘YICHA

Matematik tasavvurlarni shakllantirish mazmuni

Maktabgacha yoshdagি bolalarda matematik tasavvurlarni shakllantirishning vazifalari. O‘qitish mazmuni va yo‘llarining umumiy tavsifi bilan qurollantirish. Matematik tasavvurlarni shakllantirishni o‘zlashtirgandan so‘ng- fanning maqsad va vazifalari uning mazmuni shakl va usullari, maktabgacha yoshdagи bolalarni yosh xususiyatlarini xisobga olgan holda ta’limni tizimli ravishda tashkil etish va zamonaviy ta’lim usullaridan foydalanish to‘g‘risida bilimga ega bo‘lishi, asosiy matematik tushunchalarni, matematik tushunchalarni shakllantirishning shakl va metodlari, Maktabgacha ta’lim tashkiloti va muktab xamkorligidagi ishlarni, turli ta’lim muassasalarida turli sharoitda pedagogik jarayonni o‘ziga xos xususiyatlari va mazmunini tashkil etishni bilishi, ko‘nikma hosil qilinadi.

Fanning maqsadi:

Matematik tasavvurlarni shakllantirish fanini predmeti rivojlanishi qonuniyatlarini va Maktabgacha ta’lim tashkilotidagi maqsadga qaratilgan ta’lim jarayonida bolani talabga to‘liq javob beradigan darajada matematik rivojlantirishni ta’minlovchi pedagogik sharoitni o‘rganish.

Fanning fazifalari:

1. Talabalarda maktabgacha ta’lim tashkilotlarida bolalarda matematik tasavvurlarni arni shakllantirish, bolalarning matematik rivojlanishining psixologik xususiyatlari, maktabgacha ta’lim tashkiloti ishining mazmuni va metodlari haqidagi bilimlarni shakllantirish.

2. Talabalarda maktabgacha ta’lim tashkilotida matematika elementlariga o‘rgatish jarayonini tashkil qilish, mashg‘ulotlarni rejalashtirish, mashg‘ulot ishlanmalarini tuzish va tashkil xlil qilish, metodik usullari va ta’limiy o‘yinlar tanlash, ular bilan ishlash mazmuni va metodlarini tahlil qilishning kasbiy ko‘nikmalarni rivojlantirishni ta’minalash.

3. Talabalarni muktab va oila bilan hamkorlik aloqalarini o‘rnatishga o‘rgatish.

MATEMATIK TASAVVURLARНИ SHAKLLANTIRISH FANIDAN SAVOLLAR

1. Maktabgacha yoshdagi bolalarni har to'lonlama rivojlantirishda va ularni maktabga tayyorlashda matematik bilimlarning roli.
2. Matematik bilim berish vositalari nimalardan iborat.
3. «To`plam», «son», «raqam» tushunchalarining mazmuni. 2. Natural son qatori, miqdor, tartib son xususiyatlarining xarakteristikasi.
4. Sanoq va o`lchov mazmunining yoritilishi.
5. Maktabgacha yoshdagi bolalarda to`plam haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.
6. Hisoblash faoliyati elementlariga o`rgatish.
7. Son. Sonlarning natural qatori va ularning rivojlanish tarixi.
8. Tarbiyachilar to`g`ri ish olib borishganmi?
9. Mashg`ulotlarda va kundalik hayotda bunday bolalarga individual yondashash nimadan iborat bo`lishi kerak?
10. Ilk yoshdagi bolalarda narsalarning shaklini idrok qilish xususiyatlari nimalardan iborat?
11. Bolalarga geo`letrik figuralar va teshiklarni amalda bir-biri bilan solishtirishni o`rgatish deganda nimani tushunasiz?
12. "Namunaga qarab tanlash" vazifasini hal qilish vaqtida bolalarni ish predmeti ko`z bilan ko'rib taqqoslashga o`rgatish deganda nimani tushunasiz?
13. Modellashtirish nima?
14. Tekshirish va baholash deganda nimani tushunasiz?
15. Ko`rgazmali va og`zaki metod deganda nimani tushunasiz?
16. Maktabgacha yoshdagi kichik guruh bolalarini sanoqqa o`rgatish.
17. 4 yoshli bolalarni o`qitishning asosiy vazifasi nimalardan iborat.
18. Buyumlarni sanash va ularning o`lchamlarini taqqoslash, fazoda joylashuvlarini aniqlash
19. Maktabga tayyorlash guruhi bolalarining 10 ichida sanash, ajratib sanash ko`nikmalarini takomillashtirish
20. "Kattalik" tushunchasinin gmazmuni.
21. Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarning kattalik haqidagi tushunchalar (uzunlik, massa bz, hajm0ni idrok qilish xususiyatlari).
22. Buyumlarning o`lchamlari haqidagi tasavvurlarning xususiyatlari: uch o`lchovli differensiyalash, buyumlarning o`lchovlari bo'yicha, tranzitivlik (to'ppa - to`g`ri) munosabatlarini o`rnatish.
23. Bolalarning uzunlik va hajmni o`lchash usullari va o`lchovlar haqidagi bilimlaining o`ziga xosligi.

- 24.Bolalar o'lhash harakatlarining xususiyatlari.
- 25.Har xil yoshdagi guruh bolalarini buyumlarning o'lchami va kattalik bilan tanishtirish masalasi.
- 26.Maktabgacha tarbiya yoshidagi har xil yoshdagi guruhlarda buyumlarning o'lchami bilan tanishtirish (mashg'ulotlardan qismlar ko'rsatish).
- 27.Bolalarni kattalikni o'lhashga o'rgatish
- 28.Har xil yoshdagi guruhlarda bolalarni buyumarning o'lchamlari bilan tanishtirish uchun didaktik o'yinlardan foydalanish.
- 29.Bolalar bog'chasida mashg'ulotlar o'tkazish uchun material tanlashga qo'yiladigan talablar.
- 30.Bolalarning (xususiy kuzatish materiallaridan foydalanib) buyumlarning shakli va geometrik figurani idrok qilish xususiyatlari.
- 31.Buyumlarning shakli va geometrik figuralar haqidagi bilimlarning maktabgacha yoshdagi bolalarning sensor va aqliy rivojlanishidagi ahamiyati.
- 32.Har xil yosh guruhlarida bolalarni buyumlarning shakllari va geometrik figuralar bilan tanishtirish masalalasining tahlili.
- 33.Bolalarni geometrik figuralarning shakllari bilan tanishtirish usullari.
- 34.Geometrik figuralarni har xil belgilari (alomatlar) bo'yicha guruhlash.
- 35.Geometrik figuralarni qayta tiklashga o'rgatish usullari
- 36.Har xil yosh guruhlarida bolalarni shakl bilan tanishtirish uchun didaktik o'yinlardan foydalanish.
- 37.Geometrik figuralar va buyumlarning shakllari bilan tanishtirishga oid o'yinlar o'tkazish uchun didaktik materiallar tanlashga qo'yiladigan talablar.
- 38.Olti yoshli bolalarning yosh xususiyatlariga xarakteristika.
- 39.Ikki o'lchamli fazoda mo'ljal olishga o'rgatish.
- 40.Soat bo'yicha vaqt ni aniqlash
- 41.Kichik bog'cha yoshidagi bolalarni buyum guruhlarini his etish xususiyatlari.
- 42.Ikkinci kichik, o'rta va katta yoshdagi bog'cha bolalarida miqdor haqidagi tasavvurlari mazmunnining murakkablashuvchini
- 43.Kichik bog'cha yoshdagi bolalarda miqdor haqidagi tasavvurni shakllantirishga qaratilgan o'yin va o'yin – mashqlar.
- 44.Bolalarda sanoq faoliyatining yaxshi o'zlashtirishi uchun sanoqqa qadar bo'lgan davrning ahamiyati.
- 45.Bolalarni maktabga tayyorlash vazifalari
- 46.Tayyorlov guruhida olib boriladigan ishlar.
- 47.Bog'cha bilan maktab o'rtasidagi aloqa shakllari
- 48.Hap 6ir tarbiyachining ishga tayyorgarligini qanday baholaysiz?
- 49.Mashg'ulotni o'tkazishga tarbiyachining tayyorgarligi qanday bo'lishi kerak?
U qachon amalga oshiriladi?

50. Matematika mashg'ulotlarida bolalarning fikrlash faoliyatlarini aktivlashtirish ish tajribasi bilan almashishda nimalar amalgam oshiriladi?
51. Elementar matematik tasavvurlarni shakllantirishda o'yin usullari va qiziqarli mashqlardan foydalanishda nimalaar bajariladi.
52. Bolalarni vaqt haqidagi tasavvurlarini shakllantirishning ahamiyati haqida gapiring?
53. Kichik va o'rta guruhlarda sutka qismlari bilan tanishtiring?
54. Katta va mакtabga tayyorlov guruhida kun, hafta va oylarning ketma – ket kelishi va nomlari bilan tanishtiring?

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari **Asosiy adabiyotlar**

1. Xasanboyeva O.U va boshqalar. «Maktabgacha ta'lim pedagogikasi». T., «Ilm ziyo», 2006 y.
2. Bikbayeva N.U. Ibragimova Z.I. Kosimova X.I. «Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirish» T. «O'qituvchi», 1995 y.
3. Ilk qadam dasturi, T 2018 y.

Qo'shimcha adabiyotlar

4. Sh.M.Mirziyoyev "Buyuk kelajagimizni mard va olivjanob xalqimiz bilan birga quramiz" T 20017y
5. Sh.M.Mirziyoyev "Erkin' va farovon demokratik o'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz" T 20016y
6. Sh.M.Mirziyoyev "Qonun ustunvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovoligini garovi" T 20016y
7. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi prezidentining farmoni. *O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami*, 2017y., 6-son, 70-modda.
8. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11
9. M.Jumayev "Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi va nazariyasi" T., 2007 y.
10. O.Xasanboyeva va boshqalar. "Oilada barkamol aqlod tarbiyasi" T., 2010 y
11. S.X.Jalilova, S.M.Aripova Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi, 2013y.
12. Sh.A.Sodiqova "Maktabgacha pedagogikasi", "Tafakkur sarchashmalari" nashriyoti. T., 2013y.

13. Raxmonqulova "Maktabgacha yoshdagি bolalarda matematik tasavvurlarni shakllantirish", T.2010y
14. Maktabgacha yoshdagи bolalar rivojlanishiga qо'yiladigan davlat talablari, 2013y.
15. Beloshistaya A. V. Formirovanie i razvitie matematicheskix sposobnostey doshkolnikov: Voprosi teorii i praktiki: Kurs leksiy dlya stud. doshk. fakultetov vyssh. ucheb. zavedeniy. — M.: Gumanit. izd. sentr VLADOS, 2003g. — 400 ye.: il. ISBN 5-691-01229-0.
16. A. Mixaylova, E. D. Nosova, A. A. Stolyar, M. N. Polyakova, A. M. Verbenets teorii i texnologii matematicheskogo razvitiya detey doshkolnogo vozrasta. Izdatelstvo «detsvo-press». Sanpeterburg , 2008g.

Internet saytlarii

- 17.www tdpu.uz
- 18.www pedagog.uz
- 19.www Zyonet.uz
- 20.www edu.uz
- 21.www INTRANET. Ped

BAHOLASH MEZONI

I. 5111800 - Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalariga mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasini yozma shaklda o'tkazish tartibi va baholash mezoni

Bitiruvchi kurs talabalari Maktabgacha pedagogika, Matematik tasavvurlarni shakllantirish , Bolalar nutqini o'stirish fanlaridan Davlat attestatsiyasi ko'p variantli yozma shaklda o'tkaziladi. "Yozma" variantlarning har bir savol uchun javob 20 ball bilan baholanadi.

Davlat attestatsiyasida har bir yozma javoblar quyidagi mezon asosida baholanadi:

- berilgan savolga to'g'ri va to'liq javob yozilsa, savolning mazmuni, mohiyati to'g'ri va izchil yoritilsa, shuningdek, ijodiy yondashilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilsa o'zlashtirish ko'rsatkichi **17,1 - 20 ball** oralig'ida baholanadi;
- berilgan savolga to'g'ri javob yozilsa, savolning mazmuni to'liq yoritilgan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi **14,1 - 17 ball** oralig'ida baholanadi;
- berilgan savolga og'zaki javob noto'g'ri yoki yuzaki yozilgan bo'lsa, biroq berilgan savolning mazmuni to'liq yoritilmagan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi **11-14,1 ball** oralig'ida baholanadi;
- berilgan savolga javob noto'g'ri yoki yuzaki javob berilsa, qo'yilgan masalaning mohiyati mazmuni ochib berilmasa, unda o'zlashtirish ko'rsatkichi **0 - 10,9 ball** oralig'ida baholanadi. (17,1-20 ball - a'lo, 14-17 ball - yaxshi, 11-14,1 ball - qoniqarli, 0-10,9 ball - qoniqarsiz).

II. 5111800 - Maktabgacha ta'lif yo'nalishi talabalariga mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasi test sinovi shaklida o'tkazish tartibi va baholash mezoni

Maktabgacha pedagogika, Matematik tasavvurlarni shakllantirish, Bolalar nutqini o'stirish fanlaridan ko'p variantli test sinovi shaklida o'tkazilsa har bir variant 100 ta yoki 50 ta test savollaridan iborat bo'ladi. Test sinovini baholash 5 ballik tizim asosida amalga oshiriladi.

Baholash usullari	Test topshiriqlari, yozma ish, tahlil uchun misollar, taqdimotlar
Baholash mezonlari	<p>5 (a'lo)</p> <ul style="list-style-type: none"> - fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtira olish; - fanga oid ko'rsatkichlarni tahlil qilishda ijodiy fikrlay olish; - o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; - o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; - tahlil natijalari asosida vaziyatga to'g'ri va xolisona baho berish; - o'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish. <p>4 (yaxshi)</p> <ul style="list-style-type: none"> - o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; - tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish; - o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; - o'rganilayotgan jarayonlarni jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish. <p>3 (qoniqarli)</p> <ul style="list-style-type: none"> - o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; - o'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish. - qaror qabul qilish haqida umumiyligiga ega bo'lish <p>2 (qoniqarsiz)</p> <ul style="list-style-type: none"> - o'tilgan fanning nazariy va uslubiy asoslarini bilmaslik; o'tilayotgan fan qonuniyatlarini o'zlashtirishmaslikni bilmaslik

Umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan Davlat attestatsiyasi bo'yicha umumiyligiga ega bo'lgan 2 dan 5 balgacha baholanadi (5 baho – a'lo, 4 baho – yaxshi, 3 baho – qoniqarli, 2 baho – qoniqarsiz) yoki baholash 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkaziladi.

Baholashni 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkazish jadvali

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00 — 4,96	100	4,30 — 4,26	86	3,60 — 3,56	72
4,95 — 4,91	99	4,25 — 4,21	85	3,55 — 3,51	71
4,90 — 4,86	98	4,20 — 4,16	84	3,50 — 3,46	70
4,85 — 4,81	97	4,15 — 4,11	83	3,45 — 3,41	69
4,80 — 4,76	96	4,10 — 4,06	82	3,40 — 3,36	68
4,75 — 4,71	95	4,05 — 4,01	81	3,35 — 3,31	67
4,70 — 4,66	94	4,00 — 3,96	80	3,30 — 3,26	66
4,65 — 4,61	93	3,95 — 3,91	79	3,25 — 3,21	65
4,60 — 4,56	92	3,90 — 3,86	78	3,20 — 3,16	64
4,55 — 4,51	91	3,85 — 3,81	77	3,15 — 3,11	63
4,50 — 4,46	90	3,80 — 3,76	76	3,10 — 3,06	62
4,45 — 4,41	89	3,75 — 3,71	75	3,05 — 3,01	61
4,40 — 4,36	88	3,70 — 3,66	74	3,00	60
4,35 — 4,31	87	3,65 — 3,61	73	3,0 dan kam	60 dan kam

ESLATMA: Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo'yilgan bahodan norozi bo'lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi ballari e'lon qilingan kundan e 'tiboran uch kun muddat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o'rtaida baholash ballari bo'yicha yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko'rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.